دبشر د حقوقو نړیواله اعلامیه د پریکړي نیټه (۱۰ دسمبر ۱۹۴۸) (۱۹۴۸-۳تل د ملګرو ملتونو دسازمان عمومي غونډه مقدمه ،څرنګه چې دبشري کورنۍ دټولو غړو داتي حبثيت پيئزندنه او دهغوي پر رنګ او انتقال نه منونکي حقوق په نړۍ کيښې د ازادۍ ، عدالت او سولې اساس تشکيلوي ، پيژندنه په وحشيانه عملونو منجر شوي چې د بشريت روح په ګناه مجبوروي او دهغې نړی ظهور يي چې په هغې کښې بشر په بيان او عقيده کښې ازاد اور له ويرې او فقر څخه فارغ وي، د بشر دلوړو آمالو تر سرليک لاندي اعلان کړي دي. ،له هغه ځايه چې اساساً بايد د بشري حقوقو د قانون په اجرا كولو سره حمايت وشي، چې بشر د وروستې علاج په نوم د ظلم او فشار پر ضد په قيام مجبور نه شي ،له هغه ځایه چې اساساً لازم دي چې د ملتونو تر منځ و دوستانه اړیکو پراختیا باید تشویق شي ت او د نارينه وو او ښځو د حقوقو د تساوي په هکله يو ځل بيا په منشور کښې خپل باور اعلان کړي او ټينګه پربکړه يې کړي چې له ټولنيز پر مختګ سره مرسته و کړي او په يو ازاد چاپيريال کښې د ښه ژوندانه وضع او حالات را منځ ته کړي ، له هغه ځايه چې غړي هيوادونه سره متعهد شوي چې د ملګرو ملتونه په همکاري سره نړېوال احترام، دبشري حقوقو اوبنسټو د ازاديو واقعي رعايت تامين کړي ،له هغه ځایه چې د دغو حقوقو او ازدیو په نسبت ګډ مفاهمت د دغه تعهد د مکمل اجرا له پاره خاص اهمیت لري حقوقو او ازادیو احترام پراختیا ومومی اویا ملی او بین المللی تدریجی تدابیر، دهغوی حماتی او واقعی اجرا او پیژندنه که د غړو هیوادونو په منځ کښې وې او یا د هغو هیوادو د خلکو په منځ کښې چې د هغوي په قلمرو کښې وې، تامین شي-لومري ماده د بشر ټول افراد ازاد نړۍ ته راځي او د حیثیت او د حقوقو له پلوه سره برابر دي. ټول د عقل او وجدان خاوندان دې او باید یو له بل سره د ورورې په روحیه سره چلنند کړي. :دوهمه ماده رنگ، جنس، ژبه، مذهب، سياسي عقيدې او يا هره بله عقيده چې وي۔ او هم دا رنګه د قوم، ټولنيزې وضعې، (؟؟؟)، زيږيدنه او يا هر بل موقعيت چې وي، د ټولو هغو حقوقو او ازاديو څخه چې په دغه اعلاميه کښې ذکر شوي دي ، گټه واخلي۔ ر بيره پر دې هيڅ ډول تبعيض رامنځ ته نه شي چې د يو هيواد پر سياسي ادارې، قضايي او يا بين المللي وضعي ميني وي، كه څه هم دغه هيواد مستقبل تر لاس لاندي او يا غير خود مختار وي، د هغه حاكميت په يو ډول سره محدود شوي دي۔ :دریمه ماده هر څوک د ژوند، ازادې او شخصي امنیت حق لري۔ :څلورمه ماده هيڅ څوک نه شي کولے چې څوک په غلامئ کښې وساتي۔ او د غلامانو را کړه ور کړه په هر ډول چې وي ممنوع ده۔ :سنځمه ماده هيڅ څوک نه شي کولے چې څوک تر شکنجي، مجازات او يا داسي چال چلن لاندي چې ظالمانه، دانسانيت او د بشري شتونو پر ضد او توهين آميز وي، وساتي-:سير.مه ماده هر څوک حق لري چې دهغه حقوقي شخصيت په هر ځاي کښې د قانون په وړاندې د يو انسان په نوم وپيژندل شي۔ :اوومه ماده د قانون له حمایت څخه بر خمن شي - ټول حق لري چپ د هر ډول تبعیض په وړاندې چپ د دغي اعلامې ناقض وي او د هر ډول تحریک په وړاندې چې ددغه ډول تبعیض دپاره رامنځ ته شي په مساوي توگه د قانون له حمایت څه برخمن شي. دهغو عملونو په وړاندې چې د هر فرډ پر بنسټيزو حقوقو تجاوز وکړي او هغه حقوق د اساسي فانون او يا بل کوم فانون په وسيله د هغه د پاره پيژندل شوي وي، هر څوک صالحو ملي محکمو ته د رجوع کولو حق لري. هیڅ څوک باید په خپل سر توقیف، حبس او یا تبعید نه شي۔ ي چې د هغه دعوه د يوې مستقلې او بي طرفې محکمي په واسطه په منصفانه او علنٸ توګه سره ارزيابي شي او دغه يو محکمه کول ــ شي د حقوق، الزامونو او يا بل هر جزايي اتهام په باب چې شخص ته متوجه شوي دې، پريکره وکړي٠ بوولسمه ماده هر څوک چې په يوم جرم متهم شوے وي، بې ګناه شميرل کيږي، تر څو پورې چې د عمومي دعوه په جريان کښي چې په کښي د هغه د دفاع له پاره ټول ضمانتونه تامين شوي وي، دهغه ګناه په قانوني ټوګه ثابت شي۔ ، عمل د ارتکاب په وخت کښې د ملي او يا بين المللي حقوقو په موجه جرم و نه پيژندل شي، محکوم نه شي. په هم دې توګه له هغه سزا څخه چې د جرم دارتکاب په وخت کښې ورسره اړه پيدا کوي، شديد سزا به چا ته نه ورکولے کيږي.

:دولسمه ماده

ي او يا خپلو ليکونو کښې نه ښايي چې د په خپل سر مداخلتونو هدف واقع شي او نه ځايي چې شرافت، نوم او وقار يې د تعرض لاندي واقع شي. هر څوک حق لري چې د دې ډول مداخلتونو او حيلو پر ضد د قانون تر ساتنۍ لاندي واقع شي. :دیار لسمه ماده هر څوک حق لري چې د هر هیواد په دننه کښې په ازاد ډول تګ راتګ وکړي او خپل د اوسیدو ځاي غوره کړي۔ هر څوک حق لري د خپل هیواد په شمول هر هیواد پریږدي او یا خپل هیواد ته بیرته وګرځي۔ :څوارلسمه ماده هر څوک حق لري د تعقیب شکنجو او ازار په ضد د پناه ګاه په لټه کښې شي او یو بل هیواد ته پناه یوسي۔ په هغو حالاتو کښې چې تعقیب په عمومي او غیر سیاسي جرم او یا د ملګرو ملتونو د مقاصد او اصولو پر مخالف چال چلن مبني وي، له دغه حق څخه ګټه نه شو اخیستے۔ :پنځلسمه ماده هر څوک حق لري چې د تابعيت درلودونکي وي۔ هیڅ څوک د خپل تابعیت او یا د تابعیت د تغییر له حق څخه په سر محروم کولے نه شي۔ :شپاړلسمه ماده ادي، قومي، تابعيتي يا مذهبي محدوديت څخه پرته يو له بل سره واده وکړي او خپله کورنۍ جوړه کړي. د ازدواجي ژوند په ټوله موده او د هغه د انحلال په وخت کښې ښځه او ميړه د واده په اړوندو چارو کښې د مساوي حقوقو لرونکي دي. واده باید د ښځي او نر په مکمل رضایت سره په ازادانه توګه تر سره شي۔ کورنٸ د ټولنې طبعي او اساسي رکن دے او حق لري چې د ټول او دولت له حمايت څخه ګټه واخلي۔ اووه لسمه ماده هر شخص په انفرادي او يا په ټولنيزه توګه د مالکيت حق لري۔ هيڅ څوک د مالکيت له حق څخه محروم کولے نه شي۔ :اتلسمه ماده ې د تغيير او هم دا رنگه د ايمان او عقيدې د اظهار ضامن دې او هم پر مذهبي تعليماتو او ديني مراسمو په ترسره کولو شامل دي. هر څوک کولي شي له دغه حق څخه په انفرادي او يا ټولنيزه توگه په خصوصي او يا عمومي ډول گټه واخلي. :نولسمه ماده ئ هغه څه په پره کښي نيسي چې بايد د خپلو عقيدو د اظهار څخه دي څوک تشويش او اضطراب ونه لري او د اطلاعاتو او افکار په ترلاسه کولو او ټولو ممکنه وسايلو ته د هغو په انتشار کښې د سرحدي ملاحظاتو څخه پرته دې ازاد واوسي. :شلمه ماده هر څوک حق لري چې په ازادانه توګه سره د مسالمت آميزه ډلي او جمعيتونه جوړ کړي۔ هیڅ څوک په اجتماع کښې په ګډون کولو مجبورولے نه شي۔ :یوویشتمه ماده هر څوک حق لري چې دخپل هیواد د عمومي چارو په اداره کښې په مستقیمه توګه او یا دهغو استازو په وساطت سره چې ازادانه غوره شوي دي، برخه واخلي۔ هر څوک حق لري په مساوي شرايطو سره دخپل هيواد عمومي عهدو ته ورسيږي۔ طه چې په صداقت سره او په دوراني توګه ترسره شي، اظهار شي. انتخابات بايد عام او د مساواتو په رعايت کولو سره عملي شي او د پڼي رايې ورکولو او يا سره ورته طريقي په واسطه ترسره شي چې د رايې ورکولو ازادي تامين کړي. دوه ويشتمه ماده ، او جائز دي چې د ملي هڅو په وسيله او په نړيوالې مرستې سره اقتصادي ، ټولنيز او فرهنګي حقوق چې د هغه د شخصيت ازاد ښکارنډوي او د هغه د مقام د پاره لازم دي ، هر هيواد او د منابع او تشکيلاتو په رعايت کولو سره ترلاسه کړي. در ویشتمه ماده هر څوک حق لري چې کار وکړي، خپل کار په ازادانه توګه سره غوره کړي، د کار د منصفانه او رضايت ښوونکو شرايطو غوښتونکي وي او د بې کارې په وړاندې ترحمايت لاندي واقع شي. ټول حق لري چې له هيڅ ډول تبعيض څخه پرته مساوي کار په مقابل کښې مساوي اجوره تر لاسه کړي۔ هر څوک چې کارکوي د منصفانه او رضائت ښوونکي اجورې مستحق ګرځي چې د انساني شتونو سره برابر د هغه او د هغه کورنۍ ژوند تامين کړي اود لزوم په وخت کښې د ټولنيز حمايت د بلې نوې وسيلې په واسطه هغه تکميل کړي. هر څوک حق لري چې د خپلو ګټو د دفاع د پاره له نورو سره اتحادیې جوړې کړي او په اتحادیو کښې هم ګډون وکړي۔ :څلورویشتمه ماده هر څوک داستراحت، فراغت او تفریح حق لري او په تیره یا د دوراني رخصیتو او د کار دمعقولو ساعتونو په محدودیت سره د حقوقو مستحق دي.

:پنځه ویشتمه ماده

رنګه حق لري چې دبېکارې، معتوبتيا، ناتواني، ناروغتيا، کونډه کيدو او نورو ټولو مواردو کښې چې دانسان دارادي نه دباندي عواملو په وجه د ژوندانه اړتياوو پوره کولو وسايل له لاسه تللي وي اوابرومندانه ژوند له شرايطو څخه برخمن شي۔

:شپرویشتمه ماده

و اساسي پړ اوونو کښې ویړیا لومړني تعلیمات باید اجباري وي. حرفوي، ټکنیکي زده کړې، عمومیت ومومي لوړې زده کړې باید د مساوي شرائطو سره د ټولو پرمخ خلاصبوي او ټول د استعداد او وړتیا په بنسټ له هغه څخه ګڼه پورته کړې. والي او بشري حقوقو او بنسټیزو ازدیو ته درناوي د زیاتوالي په لورې وهڅول شي. ښوونه او روزنه باید ټولو ملتونو، توکمنو او دیني ډلو تر مینځ تفاهم، زغم او دوستي پیاوړې کړې او د ملګرو ملتنو هڅې د سولې د پیاړتیا د پاره پر مخ پقزي۔

مبتدي او پلرونه دخپلو اولادنو د ښووني او روزني د توعت په غوره کولو کي د لومريتوپ حق لري۔

:اووه ویشتمه ماده

هر څوک حق لري په فرهنګي ، ټولنيز ژوند کښې په ازادانه توگه ګډون وکړي ، د هنرونو او فنونو څخه ګټه واخلي او په علمي پرمختګونو او دهغو په ګټو کښې برخمن شي.

هر څوک حق لري چې په ټونه کښې د داسې يو نظم د برقراري غوښتونکي وي چې په ټولنيز او نړيواله توګه هغه حقوق او ازادي چې په دغه اعلاميه کښې ذکر وي تامين کړي او پر هغو عمل وکړي.

:اته ویشتمه ماده

هر څوک حق لري چې په ټولنه کښې د داسيې نظم غوښتونکي شي چې په دې اعلاميه کښې بيان شوي حقوق او ازادي تأمين کړي۔

:نه ویشتمه ماده

هر څوک دهغي ټولني په وړاندې وظيفه لري چې دهغه ازاد تکامل او مکمل شخصيت برابر کړي۔

ــې دهغو محدودویتولو تابع دي چې د فانون په واسطه منحصراً د نورو د ازادیو او حقوقو پیژندنې او رعایت کولو د تامین د اخلاقي صحیح مقتضیاتو د رعایت عمومي نظم او دټولو دسوکالي دباره دیوي ټولني په شرایطو کښې وضع شوي دي.
دغه حقوق او ازادې په هیڅ هیواد کښې د ملگرو ملتونود مقاصد او اصولو په صد ترسره کیدے نه شي.

:دیرشمه ماده

و څخه هيڅ يو بايد داسي تفسير و نه شي چې دکوم دولت دپاره داسي يو حق ضامن وي چې دهغه په موجب وکولے شي د دغي اعلاميي د مندرجو حقوقو او ازادبو څخه هر يو له مخه يوشي او يا به هغه لاره کښې کوم فعاليت ترسره کړي.